

ra *gurét* amb diftong (cf. infra *guaretar*)—, i jo sento *gurét* a Cabó (1957) i a les Borges Blanques (1936), si bé Arqués dóna allà mateix *gorét* i *guarét* (BDLC VI, 54). De les definicions aplegades per Griera, les completes coincideixen amb la ben coneguda: «el camp conreat abans de sembrar», «terra remoguda per sembrar-hi» (La Bisbal, l'Espuga) i les altres, si bé incompletes, volen dir sens dubte això mateix; ¹ a Menorca, Camps i Merc. defineix «sementer que es llaura al principi d'hivern», tot adduint la dita «qui té *goret* té pa fet, qui té binat té pa estojat».²

Encara que no hi ha unanimitat, com que les excepcions vénen totes de gent ciutadana, sembla que el mot té é tancada en tots els dialectes, a desgrat del fet que la terminació *-et* presentí è oberta en cat. or. i é ¹⁵ neutra a les Illes: però precisament per això s'explica que entre gent centrada a ciutat hi hagi qui ho digui amb alteració analògica (*gorèt*, Fabra, *Gram.* 1912, p. 16; Carreres i Costajussà de Sabadell, 1927; M. de Montoliu, *BDC* VI, 45). En canvi el meu pare servava la pronúncia empordanesa *gurét* de la seva família i de la vida a Llers (1898), *gurét* havia jo sentit el 1926 a Mn. Janoher de Caçà de la Selva, *burét* a Gisclareny (1936), *gorét* a les Borges i Castellans (1936).

A Mall. ens testifiquen *gorét* amb é no sols AMALcover (BDLC IV, 245), sinó ja el *DFgra.*, que distingeix bé i amb grafia inequívoca els timbres de la *e*: «*gorét*: la terra llaurada per a sembrar-la a son temps». És a dir, pertot el timbre correspon a ACT (FACTUM > ³⁰ *fét* en tots els dialectes), d'acord amb l'ètimon llatí VERVACTUM. No fan més que comprovar-ho les grafies en *-ait* ja citades de docs. arcaics, i les citades en *-eit* de localitats modernes, que ja trobem en un text ben explícit de l'Alt Berguedà, de data força antiga: «aïe a sembrar en les terres de la dita pebordria ben *gareytades* --- les vinyes --- les faça podar, cavar, exobrir e plegar e laurar dues vegades l'an, e esbrolar, e totes les altres laurons axí com ara són, ço és que ls *gareyts* que jaquirà lo derrer an de la arrendació, aïe a laurar tres vegades» (a. 1373, doc. de la Pobra de Lillet, Serra Vilaró, *Pinós i Mataplana* III, 165).

El mot s'ha mantingut viu en l'ús literari dels escr. Renaix.: «En son puny la Preclara com relleuix! / A dotze moros fa jaure en un *goret*; / un fort alcalt feria, de Balaguer / ---», MilàF (*Mort de Galind*, ⁴⁵ *O. Cat.*, Gili, p. 300, v. 22); «lo creuen ja entre penyes colgat, com en sa fossa, / quan de l'enuig la flama llampegujà en son ull, / y ab quatre colps de clava los volca y los destroça, / com terrocada d'aspre *goret* lo pas del trull», *Atl.* (60); «les llebres han baixat de muntanya y jauen en los *gorets* dels camps», «les aurenets han fugit, ja han arribat los tórtys y reyetons; les aloses s'aplegan a vols, tirant-se pels *gorets* dels camps llaurats a punt de sembrar», Bosch de la T. (*Recorts d'un exc.*, 116; *L'Hereu Noradell*, 98).

En la llengua parlada és un mot viu en el parlar rural de totes les regions nostres. N'he donat moltes dades ja de tot el Princ. (de cap als Pirineus recorde la frase figurada «ho deixarem *guaret*» quan s'ajorna qualsevol qüestió, o bé dos no es posen d'acord), in-

cloent-n'hi de tan occidentals com Almatret, Alcarràs, Montcortès i Bof (però no dóna menys senyals de vida en terra valenciana): ja Lamarca («barbecho», 1840), i el confirmen Valor-Giner (afegint a la definició del *DFa.* la varietat «pregonesa que assolix la rella: *ja molt guaret*», 1950-5); i allà encara en tinc altres dades locals: Alcoi (AMAlcover, *l. c.*) i, personalment anotades, de Càrcer, Roglà, Vall de Gallinera i Castell-de-Castells. I les de les Illes no escassegen, com hem vist ja de totes tres, i particularment a Mallorca, on AMAlcover defineix *goret* a Lluçmajor com «estat de la rota durant el segon any» (BDLC XIV, 204), i en podríem poar precisions a balquena en tot el llibre de Rokseth (*La Culture des Céréales à Majorque*, passim).

Si algú ens preguntés si hi ha hagut en català variant amb *v-* o *b-* inicial (com la del llatí i el castellà), hauríem de tendir a negar-ho, sense descartar-ho del tot. En veritat una variant *voret/boret* es repeteix en llocs diversos: PCoromines sent a Llers als pagesos «per anar bé hi ha d'aver *buret*» i li expliquen «solc que es fa cavant o llaurant», afegint que «*buret blanc* és la llei de conreu que consisteix en deixar la terra treballada sense sembrar-hi res, perquè reposi» (1898); *AlcM* la reporta del Penedès i jo la sento en els Pirineus berguedans («d'aquell *burét* més ençà de cal Ros en diuen Les Closes», Gisclareny, es veia llaurat, 1935) i pallaresos («aquells *boréts*», dim. «aquell *borétt*», Montcortès, 1957) i Migjorn val. (*El Vorét*, NL, Vall de Gallinera, 1963). D'altra banda *guaret/goret*, incomparablement més sovint. Però si ja això, i la manca de dades antigues, ens inviten a tenir-ho per secundari, també ens dissuadeix de veure-hi lligam directe amb el llatí la facilitat amb què *go/guo* es torna *vo/bo* i viceversa, més que més en posició àtona i havent-hi veïnatge semàntic amb *vora* i *voreira de camp* (mentre que un *ve-* > *vo-* ja no fóra fàcil fonèticament), i l'absència de tota forma catalana en *va/ve/ba/be-*. És veritat que tals variants en territori francès hi són, i que això ens priva de donar aquesta porta per definitivament closa.

El mot ha arribat a adjectiu un poc més que ocasionalment: ho notava Montoliu en el CpTarr.: «aqueix camp bo tinc *gurét*» (BDC VI, 45); a Bof (1953 ---) la conversa mostrava clarament que ho prenien així quan deien que, en el vessant obac del riu, baixant de Crestera, «hi ha un tros que és *guarét*». Això encara fa menys escrúpol de donar-ho resoltament com a secundari. Els testimonis de l'ús substantiu predominen, ahir i avui, enormement. Hi afegixo, encara: a Almatret per anar a veure un camp de melques hem de «travessar un *guarét*»; a Càrcer confessen «enguany tinc el *guarét* molt mal» explicant que dins el terme tot el que no és marjal sinó terres conreades es divideix en terra d'hortalisses i *guaret* (1962); el trànsit cap a l'altre ús era per un pendent natural, a través d'usos com: «—Hi ha coves en eixa partida? —*El Gars* és *guaret* i és horta però no hi ha cap de cova» (Roglà, 1962); i fraseologia el·líptica com «—Allà hi tenen els arbres *guarét*. —? —Sí: ben *aguarétats*», Castell-de-Castell (1963).